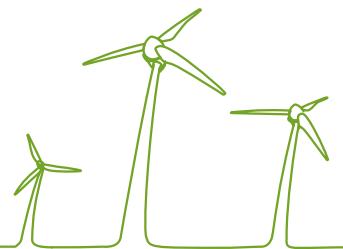

RAAHEN KAUPUNKI

ANNANKANKAAN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA

Luonnosvaiheen palaute

Kai Tolonen

19.5.2014

Sisällysluettelo

1	Lausunnot	1
1.1	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue	1
1.1.1	Alueidenkäyttöyksikkö	1
1.1.2	Luonnonsuojeluyksikkö	4
1.2	Pohjois-Pohjanmaan liitto	7
1.3	Museovirasto	7
1.4	Pohjois-Pohjanmaan museo	7
1.5	Puolustusvoimat, pääesikunta, logistiikkaosasto	8
1.6	Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi	8
1.7	Viestintävirasto	9
1.8	Jokilaaksojen pelastuslaitos.....	9
1.9	Raahen kaupunki, rakennusvalvonta ja ympäristösuojeluviranomainen.....	10
1.10	Siikajoen kunta	11
1.11	Pyhäjoen kunta	11
1.12	Fingrid Oyj, maankäyttö ja ympäristö	12
1.13	Elenia Oy.....	12
1.14	Nordic Mines Ab	12
2	Mielipiteet.....	13
2.1	Kalevi Vikki.....	13
2.2	Raahen seudun luonnonystävät ry, pj Kauno Siltala ja siht. Tapani Karvonen	13
3	Muu palaute.....	15
4	Jatkotoimet.....	15

ANNANKANKAAN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA

Annankankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnos on ollut Kaupunginhallituksen 10.3. 109 § päätöksen mukaisesti nähtävillä 17.3.2014 – 15.4.2014. Annankankaan suunnittelualan maanomistajille ilmoitettiin kirjeitse tuulivoimapuistojen osayleiskaavaluonnosten nähtävillä olosta. Osayleiskaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Pohjois-Pohjanmaan liitolta, Museovirastolta, Pohjois-Pohjanmaan museolta, Puolustusvoimien pääesikunnalta, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi:lta, Viestintävirastolta, Raahen kaupungin ympäristölautakunnalta, Jokilaaksojen pelastuslaitokselta, Fingrid Oyj:ltä, Elenia Oy:ltä, Nordic Mines Oy:ltä, Siikajoen kunnalta ja Pyhäjoen kunnalta.

Osayleiskaavasta saatiin kahdeksan lausuntoa. Mielenpitoja saatiin kaksi. Lausuntoja ja mielenpitoja ei ole kirjattu sanasta sanaan tähän raporttiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualueen lausuntoa lukuun ottamatta vaan niistä on referoitu oleelliset pääkohdat. Alkuperäiset lausunnot ja mielenpitoet ovat raportin liitteenä.

1 Lausunnot

1.1 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Kaavaluonnos on ollut nähtävänä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueella eri yksiköissä ja siitä on annettu seuraavaa palautetta:

1.1.1 Alueidenkäyttökysikkö

Raahen itäisten tuulivoimapuistojen suunnittelussa on sovellettu ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettelyä). YVA-menettelyssä on ollut mukana viisi eri tuulivoimala-alueita, Pöllänperän, Hummastinvaaran, Someronkankaan, Yhteisenkankaan sekä Annankangas-Nikkarinkaarron alueet. Yhteysviranomaisneuvottelu on antanut YVA-selostuksesta lausunnon 30.10.2013.

Kaikkia tuulivoima-alueita koskeva osayleiskaavan viranomaisneuvottelu on järjestetty 13.5.2011. Asiasta on järjestetty myös työneuvottelu 4.4.2012. Raahen itäiset tuulivoima-alueet on eriytetty omiksi osayleiskaavoiksi, jotka on päätetty laatia vaiheittain siten, että ensimmäisessä vaiheessa on laadittu osayleiskaavat Annankankaan ja Nikkarinkaarron alueille. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on päivitetty 22.1.2014. Raahen kaupunginhallitus on 10.3.2014 hyväksynyt Annankankaan osayleiskaavaluonnoksen asetettavaksi nähtäville.

OAS:aa tulee vielä päivittää Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakunta-kaavan osalta. Kaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2013 ja OAS:ssa tulee esittää hyväksytty maakuntakaavakartta. Kaavoituksen aikataulu (sivut 17 ja 18) tulee korjata. Koska YVA-menettely on jo päätynyt, myös sivulla 17 selvitettäviä vaikutuksia koskeva luku tulee tarkentaa.

YVA-selostusvaiheessa Annankankaalle oli esitetty sijoitettavaksi 25 voimalaa vaihtoehdossa 1 ja 18 voimalaa vaihtoehdossa 2. Kaavaluonnoksessa voimaloita on 10 kappaletta. Alueen supistuminen on vähentänyt melu- ja varjostusvaikutuksia Lukkaraisen- ja Hanhelanperän alueella. Melumallinnus osoittaa, että edelleen yksi loma-asunto sijoittuu 35 dB:n melualueelle. Selostuksen mukaan kohde on purettu.

Osayleiskaavan vaikutuksia on arvioitu luvussa 10. Vaikutuksia kulttuuriympäristöön näkemäänalyysin ja yhden kuvasovitteen avulla. ELY-keskuksen lausunnossa YVA-selostuksesta on todettu, että "maakunnallisesti arvokkaina rakennettuina kulttuuriympäristöinä on esitetty vain ne vuonna 1993 inventoidut kohteet, jotka eivät ole enää mukana vuoden 2009 inventoinnissa valtakunnallisesti merkittävänä kohteina. Maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä on myös Vihannin Lukkaraisenperällä". YVA-selostuksessa on todettu, että pienipiirteinen maisema sietää lähtökohtaisesti huomattavasti huonommin tuulivoimaloiden sijoittumista kuin suuripiirteinen maisema. ELY-keskus on tuonut YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa esille sen, että Lukkaraisenperän maisema on pienipiirteisistä maaseutumaisemaa.

Lukkaraisenperällä sijaitsevat kulttuurihistoriallisilta arvoiltaan maakunnallisesti merkittävät Kaunelan ja Hanhelan pihapiirit. Kaavaluonnoksessa kohteita ei ole huomioitu. Varsinkin lähimpänä olevan Kaunelan pihapiirin ympäristön hoitoon on panostettu. ELY-keskus edellyttää, että Kaunelan ja Hanhelan pihapiireistä laaditaan valokuvasovitteet sekä arvioidaan Kopsan ja Annankankaan tuulipuistojen maisemallisia yhteisvaikutuksia arvokohteisiin.

Kaavaluonnoksessa hankealue on esitetty liitettäväksi 110 kV:n ilmajohtolla Siikajoella rakenteilla olevalle Ruukin sähköasemalle. Sähkönsiirron vaikutuksia arvioidaan luvussa 10.4.7. Toisessa kappaleessa on todettu, että nykyisen 400 kV:n linjan rinnalle rakennettava uusi johto ylittää Pahanevan arvokkaan suoluontokohteen. Samassa kappaleessa todetaan, että myös Kopsan tuulipuistoa varten rakennettava ilmajohto ylittää saman suoluontokohteen.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 77 b §:n mukaan on huolehdittava siitä, että tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää. Kaavaselostuksessa tulee selostaa tiedossa olevien tuulipuistojen Ruukin sähköasemalle johdettavien ilmajohtojen sijainti ja määrä. On arvioitava onko sähkönsiirto enää MRL:n mukaisesti järjestettävissä.

Osayleiskaavaa koskevat aikataulutiedot tulee päivittää kaavaselostukseen.

ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa kaavamerkinnoista eikä kaavamääräyksistä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan voimalan nro 1 poistaminen vähentäisi haitallisia maisemavaikutuksia maakunnallisesti arvokkaisiin rakennuskohteisiin. Voimalan pois-

taminen myös todennäköisesti vähentäisi haitallisia meluvaikutuksia lähimpiin häiriintyviin kohteisiin.

Kaavoittajan vastine:

Annankankaan ja Nikkarinkaarron osallistumis- ja arviointisuunnitelmat on erotettu omiksi asiakirjoikseen selkeyden vuoksi. Samalla OAS:t on päivitetty 1. vaihemaa-kuntakaavan, osayleiskaavoituksen aikataulun sekä selvitettävien vaikutusten osalta.

Tuulivoimapuiston maisemallisia vaikutuksia on tutkittu selostuksen kohdassa 10.2.1 uusin valokuvasoittein sekä Kaunelan että Hanhelan pihapiirien osalta. Tuulivoimapuiston vaikutuspiirissä on näiden kahden kohteen lisäksi maakunnallisesti merkittävät kohteet Myllykangas ja Niemi, jotka ovat Kaunelaa ja Hanhelaa vastaavilla etäisyyksillä tuulivoimapuiston pohjoispuolella ja vastaavassa maisemassa. Valokuvasoitteiden tuloksia on sovellettu myös näihin kohteisiin.

Maininta: "YVA-selostuksessa on todettu, että pienipiirteinen maisema sietää lähtökohtaisesti huomommin tuulivoimaloiden sijoittumista kuin suuripiirteinen maisema" on poistettu.

Voimalaa numero 1 ei ole poistettu kaavaehdotuksesta, koska sillä ei ole merkittäviä vaikutuksia Kaunelan pihapiirin maisemaan. Voimalan lavat näkyvät Kaunelan pihapiiriin vain vähän puun latvuston seasta. Vastaavasti voi Myllykankaan pihapiiriin näkyä voimalan 4 lavat, mutta näkymähaitta on Kaunelaa vastaavasti vähäinen. Hanhelan pihapiiriin voimala nro 1 ei valokuvasoitteen perusteella vaikuta lainkaan, joten vastaavasti Niemen pihapiiriin näkymiin ei voimalasta 4 ole näkymähaittaa.

Voimalasta 1 johtuvan melun osalta 35 dB:n arvo ylittyy vain yhden puretun loma-asuntokiinteistön osalta. Molempien asuntokiinteistöjen omistajat suhtautuvat tuulivoimahankkeeseen kyselyn mukaan neutraalisti.

Kaavaehdotuksessa voimalat 1 ja 2 on lisäksi sijoitettu yhteiselle tv-2 -alueelle, mikä mahdollistaa vielä pienet muutokset voimaloiden sijaintien suhteen rakennuslupavaiheessa. Tämän avulla pyritään voimaloiden kokonaistuoton, luontoarvojen, melun ja maisemakuvan kannalta mahdollisimman joustavaan ja häiriöttömään ratkaisuun. Näin asiaan voidaan vaikuttaa vielä rakennuslupavaiheessa kun esim. voimalatyypit on vahvistunut.

Sähkönsiirto on mahdollista järjestää MRL:n mukaisesti. Kappaleeseen 7.3.3 on lisätty siirtoverkon muutoksia kuvaava kuva sekä selostusteksti. Tällä osayleiskaavalla ei voi vaikuttaa suoraan yksityisten yritysten (paikallisten verkkoyhtiöiden) tai Fingridin päätöksentekoon sähkön siirtoverkon investoinneista ja toteutusajankohdista.

Maakuntakaavan suojeluperusteissa on Pahanevan arvokkaan suoluontokohteella perusteena vesitalous. Suojelutavoite viittaa lähinnä suoluontotyyppin säilymiseen

ojittamattomana ja vesi- ja kosteusolosuhteiltaan muuttumattomana. Tuulivoimarakentaminen ei muuta näitä olosuhteita. Ylittävällä uudella ilmajohdolla ei ole vaikutuksia alueen vesitalouteen. Kaavaselostuksessa voimajohtojen rakentamisen edellyttämät selvitykset, suunnitelmat ja luvat selostetaan selostuksen kohdissa 7.3.4 Johtoalue sekä 12 Osayleiskaavan toteuttaminen.

Tuulivoimapuistojen yhteisvaikutuksia arvioidaan sanallisesti arvokohteisiin.

Osayleiskaavaa koskevat aikataulutiedot sekä arvioitu kaavaehdotuksen valmistumisaika päivitetään myös kaavaselostukseen.

1.1.2 Luonnonsuojeluyksikkö

OAS on päivitetty (22.1.2014), mutta vaikuttaa siltä, että päivitys on tehty vain osittain. Ainoastaan Pöllänperän, Annankankaan ja Nikkarinkaarron tiedot on päivitetty. Myös muiden alueiden osalta olisi hyvä kuvata nykyinen tilanne, vaikkapa vain että ei ole vielä edennyt tms. Sivulla 17 kappaleen "Selvitettävät vaikutukset ja käytettävät menetelmät" toisella rivillä todetaan, että "...ympäristövaikutukset arvioidaan YVA-lain mukaisessa...". Samaa vanhentunutta YVA-asiaa on myös neljänneksi viimeisellä rivillä. Olisiko tässä kappaleessa hyvä täsmentää, mitä selvityksiä tehdään tai on tehty YVA:ssa tehtyjen lisäksi tai mitä selvityksiä päivitetään tai on päivitetty? Tai voisi ainakin mainita, että kaavaselostus on olemassa ja siinä on täsmennetty asioita. Sivulla 18 on jäänyt päivittämättä osayleiskaavan aikataulu (todetaan, että osayleiskaavaehdotukset laaditaan loppuvuodesta 2013).

Aivan kaavaselostuksen alussa ja sisällysluettelon lopussa lukee "Tausta-aineisto ja erillisiasiakirjat". Onkohan tässä tarkoitus olla aineistoluettelo, nyt sen alla ei ole muuta kuin selostuksen ensimmäinen kappale.

Kaavaselostuksen kappaleeseen 10 (sivu 47) kolmanteen kappaleeseen olisi syytä lisätä, että Annankankaan hanketta koskien on laadittu Pitkäsnevan Natura-alueen koskeva täydennys, josta ELY-keskus on lausunut 27.2.2014. Jää epäselväksi, mitä tässä tarkoitetaan "kaavaselostuksen erillisellä liitteellä" (kappaleen viimeinen lause).

Sivulla 47 on useita viittauksia toisaalle kaavaselostukseen, mutta kyseiset kappaleviittausnumerot ovat pääosin virheellisiä ja osa mainituista kappaleista puuttuu kokonaan, esimerkiksi viittaus soran ja maa-aineksen tuontiin alueelle.

Sivulta 48 kappale 4 tulee poistaa ja tilalle lisätä tieto laaditusta Natura-arvioinnin täydennyksestä sekä siitä saadusta lausunnosta ja johtopäätökset niiden sisällöstä. Sama Natura-arviointia koskeva päivitystarve on sivulla 54.

Kappaleessa 4.2 todetaan, että "osayleiskaava perustuu YVA-menettelyn yhteydessä tutkittuihin vaihtoehtoihin ja vaikutus selvityksiin". Tämän jälkeen on kuitenkin tehty lisäselvityksiä. Kaikki YVA-selostuksen ja siitä annetun lausunnon jälkeen laaditut lisäselvitykset on hyvä tuoda selkeämmin esille esimerkiksi kappaleessa 4.2 ja tarkemmin kappaleessa 10 tai kokonaan omana aineisto-kappaleenaan. Myös kunkin vaikutustyyppien kohdalla lukijan tulisi helpommin saada selvyys, mihin selvityksiin laadittu vaiku-

tusarviointi perustuu. Esimerkiksi näkymäalueanalyysi on päivitetty. Näkemäalueanalyysistä on tehty oma erillinen raportti, mutta siihen ei viitata.

Yhteysviranomainen on YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa todennut täydennystarpeen kahden erityistä suojelua vaativan lajin osalta. Toista lajia koskeva arviointi on saapunut ELY-keskukseen 6.5.2014. Näiden lajien osalta ELY-keskus kommentoi kaavaa erillisessä lausunnossa.

Yhteysviranomaisen YVA-selostuslausunnossa on todettu, että lukuun ottamatta teettä, metsoa ja erityisesti suojeltavia pesimälintuja tuulivoimapuistoalueen pesimälinnustointientien tulokset on esitetty niin epäselvästi, ettei yhteysviranomainen voi varmistua, onko linnustoarvot suunnittelussa otettu huomioon riittävällä tavalla. Reviirikartat puuttuvat edelleen, mutta arviointia on täydennetty laatimalla taulukkomuotoinen lajikohtainen arviointi.

Metson I-luokan soidinpaikan reunalle sijoittuu kaksi tuulivoimalan rakennuspaikkaa ja alueen läpi kulkevaa metsäautotietä tullaan parantamaan tuulivoimaloiden huoltotieksi. Kaavaselostuksessa todetaan, että suunniteltu rakentaminen heikentää soidinalueen tilaa, millä saattaa olla populaatiotason merkitystä paikallisesti, mutta ei alueellisesti.

YVA-prosessin aikana tuulivoimapuistoalueella todetut kasvillisuus- ja luontotyyppi-arvot on kaavassa huomioitu riittävällä tavalla.

Maisemavaikutuksista on tehty uusi näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy 19.12.2013). Kaavaselostukseen siitä otetut kuvat ovat niin pieniä, ettei niistä saa juurikaan selvää. Kaavaselostukseen olisi hyvä liittää tai ainakin asettaa nähtäville A3-kokoiset kartat.

Sähkönsiirto

Kaavaselostuksen mukaan tuulivoimapuisto tullaan yhdistämään 110 kV voimajohtoilla tällä hetkellä Siikajoella rakenteilla olevalle Ruukki-nimiselle sähköasemalle. Alustavan suunnitelman mukaan voimajohto tullaan kokonaisuudessaan toteuttamaan ilmajohtona. Ensisijaisena vaihtoehtona on liittää puisto suoraan nykyiseen johtoon (YVA-selostuksessa reitti C-D).

Annankankaan 110 kV:n voimajohto on ollut osa Raahen itäisten tuulivoimapuistojen ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Yhteysviranomainen on YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa tuonut esiin voimajohtojen vaikutusarvioinnin puutteet.

Tähän osayleiskaavaan sähkönsiirtoa ei ole sisällytetty. Suunniteltu voimajohtoreitti on esitetty yleispiirteisellä kartalla. Ilmeisesti alkuosa reitistä on YVA-selostuksessa esitetty reitti C-D (VE A:n alkuosa), josta on laadittu YVA-menettelyn yhteydessä kasvillisuuden ja linnuston osalta riittävät selvitykset. Muilta osin arviointi perustui kartta- ja ilmakuvatarkasteluun. YVA-selostuksessa todetaan: "Suunnitellut sähkönsiirron voimajohtot sijoittuvat kuitenkin etupäässä alueellisesti hyvin tavanomaisille metsätalousvaltaisille metsä- ja suoalueille, missä metsät ovat jo ennestään pirstoutuneet ja monilta osin hyvin reunavaikutteisia. Alueen suot on pääasiassa ojitettuja ja luonnonoloiltaan muuttuneita. Näin ollen sähkönsiirron voimajohtojen rakentamisen vaikutukset jäävät

enimmäkseen vähäisiksi. Muutamien arvokkaampien kohteiden alueella vaikutukset saattavat olla hieman voimakkaampia, mutta vaikutuksia voidaan lieventää hyvin paljon voimajohtopylväiden sijoittelun tarkemmalla suunnittelulla". ELY-keskus toteaa, että näitä voimajohdon alueella sijaitsevia arvokkaampia luontokohteita ei YVA-selostuksessa eikä sen liitteissä ole esitetty kartoilla, joten niiden huomioon ottaminen suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa on jokseenkin mahdotonta.

Linnustosta yhteysviranomaisen on YVA-selostuslausunnossaan todennut, että YVA:n liitteenä olleessa luontoselvityksessä (sivu 89) on tuotu esille, että sähkönsiirtoreiteillä on havaittu myös suojelullisesti arvokkaita lajeja 11 kpl, mutta lajien reviirien sijainteja ei ole merkitty kartoille eikä vaikutuksia kyseiselle lajistolle ole arvioitu. ELY-keskus ottaa seuraavan kerran kantaa selvitysten riittävyteen antaessaan Energiamarkkinavirastolle lausunnon rakennuslupamenettelyn yhteydessä.

Kaavoittajan vastine:

Annankankaan ja Nikkarinkaarron osallistumis- ja arviointisuunnitelmat on erotettu omiksi asiakirjoikseen selkeyden vuoksi. Samalla OAS:t on päivitetty osayleiskaavoituksen aikataulun sekä selvitettävien vaikutusten osalta. Muiden Raahen itäisten tuulivoimapuistojen osalta OAS:t päivitetään erikseen.

*Kaavaselostuksen alussa oleva Tausta-aineisto ja erillisasiakirjat -otsikko on poistettu. Kaikki liitteet ja tausta-asiakirjat on nyt listattu kaavaselostuksen lopussa. Liitteisiin on lisätty seuraavat asiakirjat: Erillisraportti:*****seurannan tulokset ja vaikutusten arviointi (vain viranomaiskäyttöön!) ja Luonnonsuojelulain 65§:n mukaisen Natura-arvioinnin täydennys, Pitkäsneva (FI1103402).*

Kaavaselostuksen kappaleessa 4.2 on täsmennetty, että osayleiskaava perustuu YVA-menettelyn yhteydessä tutkittujen vaihtoehtojen ja vaikutusselvitysten lisäksi kaavaprosessin yhteydessä tehtyihin lisäselvityksiin. Lisäksi on tehty oma lisäkappale 4.3 Tehdyt selvitykset, jossa listataan kaikki tehdyt selvitykset. Myös eri vaikutustyyppien osalta on luvussa 10 lisätty viittauksia tehtyihin selvityksiin.

Pitkäsnevan Natura-aluetta koskevasta täydennyksestä ja siitä saadusta ELY-keskuksen lausunnosta lisätään maininta kaavaselostuksen lukuun 10. Tieto on päivitetty myös alalukuun 10.4.3. Kasvillisuus ja luontotyyppit.

Virheelliset sivuviittaukset kaavaselostuksen luvusta 10 on poistettu.

Näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet liitetään A3-koossa kaavaselostukseen.

Sähkön siirtoverkon osalta on vastinetta selostettu aikaisemmin Alueiden käyttö osiossa.

1.2 Pohjois-Pohjanmaan liitto

Ei annettua lausuntoa.

”Olli Eskelinen totesi sähköpostiviestissään 10.4.2014, että jos Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto ei ehdi ajoissa, niin kaavaa voidaan edistää ilman heidän lausuntoaankin, koska molemmat alueet näyttäisivät olevan maakuntakaavan mukaisia”.

1.3 Museovirasto

Ei annettua lausuntoa.

Museovirasto oli pyytänyt lausunnonle lisäaika 16.5.2014 asti. Kaupunginhallitus pyytää uutta lausuntoa ehdotusvaiheessa.

1.4 Pohjois-Pohjanmaan museo

Kaavaselostuksen kappaleessa 6.5 Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö on esitelty suunnittelualueelle ja sen vaikutusalueelle sijaitsevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä muinaisjäänökset. Kaavaselostuksen sivulla 18 on kuva KAUNELAN pihapiirin rakennuksista. Saman sivun tekstissä on virheellisesti todettu, että: ”Suunnittelualueen läheisyyteen ei sijoitu valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittäviä maa-alueita tai kulttuuriympäristöjä”. Kuvassa oleva Kaunelan pihapiiri, joka sijaitsee vain noin kahden kilometrin etäisyydellä lähimmästä suunnittelualueen tuulivoimalasta, on kulttuurihistoriallisilta arvoiltaan maakunnallisesti merkittävä kohde (Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993: Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, osa 3, s. 61, VIHANTI 15 KAUNELA).

Tämä seikka tulee korjata kaavaselostukseen ja tutkia Annankankaan tuulivoimapuiston mahdolliset maisemalliset vaikutukset Kaunelan pihapiirin arvoille.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnonantajana toimii Museovirasto.

Kaavoittajan vastine:

Kaavaselostukseen korjataan, että tuulivoimapuiston vaikutusalueella sijaitsee maakunnallisesti merkittävät Kaunelan, Hanhelan, Myllykankaan ja Niemen pihapiirit.

Tuulivoimapuiston maisemalliset vaikutukset tutkitaan maakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten kohteiden osalta sekä Kaunelan että Hanhelan pihapiireihin. Kohteista laaditaan uudet valokuvasoitteet. Sovitteiden antamia tuloksia so-

velletaan vastaavilla etäisyyksillä tuulivoimapuiston vaikutusalueella oleviin maakunnallisesti merkittäviin kulttuurihistoriallisiin kohteisiin Myllykangas ja Niemi.

1.5 Puolustusvoimat, pääesikunta, logistiikkaosasto

Puolustusvoimien lausunnossa esitetään, että tuulivoimaloiden tiedetään aiheuttavan haittaa erityisesti tutkille. Häiriöt ilmenevät muun muassa varjostamisena ja ei-toivotuina heijastuksina, mistä johtuen tutkan valvontakyky heikkenee ja tuulivoimala näkyy tutkassa. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiseen. (Lausunnon kohta 1.)

Hankkeisiin liittyen puolustusvoimat (Pääesikunta, operatiivinen osasto) antaa erikseen pyydettyä erilliset lausunnot tutkavaikutuksien tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimalahankkeiden hyväksyttävyydestä puolustusvoimien kannalta. Selvityksistä vastaa kaavoittaja tai tuulivoimatoimittaja. (Lausunnon kohta 2.)

Aiempaan lausuntoon viitaten Puolustusvoimat ei vastusta aiemman suunnitelman (20 kpl enintään 225 m korkea tuulivoimalaa) mukaisten tuulivoimaloiden rakentamista. Kaavaluonnoksen mukaan alueelle voi rakentaa tuulivoimaloita, joiden enimmäiskorkeus on 210 metriä. Pääesikunnan logistiikkaosastolla ei ole huomautettavaa kaavakarttaluonnoksesta. Pääesikunnan logistiikkaosasto esittää, että kaavaselostuksessa otetaan huomioon lausunnon kohdissa 1-2 esiintuodut asiat.

Pääesikunnan logistiikkaosasto pyytää pitämään Maavoimien, Merivoimien ja Ilmavoimien esikunnat tietoisena tuulipuistojen osayleiskaavojen suunnittelua koskevissa asioissa. Tahot asettavat tarvittaessa edustajansa valmistelutyöhön liittyviin viranomaisneuvotteluihin.

Kaavoittajan vastine:

Kaavaselostuksessa otetaan huomioon lausunnon kohdissa 1-2 esiintuodut asiat.

Hankkeesta pyydetään lausunto toteuttajan toimesta. Jatkosuunnittelua varten lausunnossa on annettu lausuntopyyntölle osoite ja nimetty yhteyshenkilöt.

Kaavatyön vaiheista ja viranomaisneuvotteluista tiedotetaan lausunnossa nimetyille tahoille (Maavoimat, Merivoimat ja Ilmavoimat).

1.6 Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi

Tuulivoimalat muodostavat lentoesteitä ja niiden vaikutus lentoliikenteeseen ja –turvallisuuteen tulee selvittää. Ilmailulaki edellyttää lentoestelupaa niin tuulivoimaloiden kuin niiden rakentamisessa tarvittavien välineiden ja rakenteiden pystyttämistä. Lupa hae-

taan Liikenteen turvallisuusvirastolta. Kohdassa 10.21.1 on kirjoitettu virheellisesti Finaviasta viranomaisena.

Lentoesteluvassa esitetään esteen suurin ulottuma sekä merkintä ja valaistus. Luvan ehdoissa edellytetään, ettei lentoturvallisuudelle tai ilmaliikenteen sujuvuudelle aiheudu vaaraa. Liikenteen turvallisuusvirasto esittää, että tuulipuistoalueen osalta selvitetään alueen korkein mahdollinen estekorkeus merenpinnasta mitattuna. Tieto on hyödyllinen myös myöhempiä suunnitteluvaiheita varten. Tieto voidaan selvittää Finavia Oyj:n paikkatietoaineistosta.

Hankkeen vaikutukset muille liikennemuodoille tulee myös selvittää suunnitellun sijainnin osalta. Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon otettavia asioita ovat turvaetäisyydet teihin ja rautateihin sekä mahdolliset vaikutukset liikennevalvontatutkimuksiin. Yleisenä huomiona on tärkeää, että tuulivoimarakentamisen vaikutukset liikenteen turvallisuudelle ja sujuvuudelle selvitetään suunnitteluvaiheessa ja huomioidaan toteutuksessa.

Annankankaan osayleiskaavaluonnoksessa on otettu huomioon lausunnossa mainittuja asioita.

Kaavoittajan vastine:

Korjataan selostuksen kohta 10.12.1. Lausunnossa kaikeksi tarkoitettiin tätä kohtaa, jossa puhuttiin Finaviasta viranomaisena. Viranomaisen sana poistetaan. Kaavaselostuksessa ei ole kohtaa 10.21.1.

Annankankaan tuulivoimapuiston osalta on selvitetty korkein mahdollinen estekorkeus merenpinnasta mitattuna, joka on 401 m. Kaavamääräyksellä annettu enimmäiskorkeus tuulivoimaloille on 210 metriä, joten minimisektorikorkeus MSA 401 M ei ylity. Tämä on kirjattu kaavaselostukseen.

Kohtaa 10.11 Vaikutukset liikenteeseen ja tiestöön on laajennettu ja täsmennetty. Kohdassa selvitetään nyt tarkemmin hankkeen vaikutuksia liikenteeseen.

1.7 Viestintävirasto

Ei anna lausuntoja. Heiltä tulee yleinen ohje, joka on sisällöltään kaikille lausuntopyynnön lähettäjäille sama.

1.8 Jokilaaksojen pelastuslaitos

Ei annettua lausuntoa.

Jokilaaksojen pelastuslaitokselta oli luvattu pyrkiä lähettämään lausunto viimeistään 25.4.

1.9 Raahen kaupunki, rakennusvalvonta ja ympäristösuojeluviranomainen

Raahen kaupungin itäisillä ja pohjoisilla alueilla vireillä oleva tuulivoiman kehittämissanke kattaa kuusi hankealuetta, joista yksi on peruuntunut.

Tuulivoimapuiston rakentaminen edellyttää rakennuslupaa. Lupa voidaan myöntää osayleiskaavan perusteella. Alue on varattu 1. vaihemaakuntakaavassa tuulivoimatuotantoon. Tuulisuusselvityksen mukaan Annankangas on parhaiten tuulivoimatuotantoon soveltuviin alueisiin. Osayleiskaavan laadinnan pohjana on käytetty vuonna 2013 valmistunutta tuulivoima-alueiden yhteistä ympäristövaikutusten arviointiselostusta.

Hankealueen länsi- ja pohjoispuolella on asuinkäytössä ja vapaa-ajan käytössä olevia rakennuspaikkoja noin 1,5 – 2,0 km etäisyydellä tuulivoimaloista. Lähin asutus on 1,6 km etäisyydellä. Paikalliset asukkaat ja kaupungin päättäjät ovat suosittaneet 2,0 km vähimmäisetäisyyttä asutuksesta. Melun ohjearvot ylitetään yhdellä puretun loma-asunnon rakennuspaikalla. Annankankaan tuulivoimasta saattaa aiheutua meluhaittaa Ylilammen takana oleville loma-asunnoille. Olemassa olevien tuulivoimaloiden melusta on tullut valituksia, vaikka suunnitteluohjearvot eivät ylittyisikään. Mallinnusten perusteella tuulivoimapuistosta ei aiheudu varjostusvaikutusten naapurimaissa käytössä olevia ohjearvoja ylittäviä vaikutuksia. Välikkeestä ei ole odotettavissa asuinpaikoille kohtuutonta räsitusta. Hanketoimijan tulee viipymättä varmistaa yhdessä tv- ja radioverkostojen hoitajien kanssa signaalien riittävä voimakkuus hankkeen lähialueiden asukkaille.

Kulku tuulivoima-alueelle on suunniteltu Lukkaroisentien (st 18558) kautta. Voimaloiden väliset sähköliitännät toteutetaan huoltoteiden varsille kaivettavilla maakaapeleilla ja valtakunnanverkkoon alue liitetään ilmajohdoilla. sähkönsiirtoratkaisuihin vaikuttavat kehittämishankkeen sisältämät muut hankkeet ja Fennovoiman ydinvoimahanke. Maakaapelointi on ympäristön kannalta hyvä ratkaisu.

Annankankaan välittömässä läheisyydessä sijaitsee muinaismuistokohteita, joiden säilymistä ei selvitysten mukaan hankkeella vaaranneta. Pesimälinnusto ja eläimistö on kartoitettu luontoselvitykseen. Kaavoitettavalla alueella ei ole luonnonsuojelulain kuvaamia arvokkaita luontotyyppisiä. Muut arvokkaat luontokohteet ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue on kuvattu luontoselvityksessä. YVA-menettelyn yhteydessä laadittiin Natura-arviointi läheisen Pitkännevan Natura-alueen vuoksi.

Suunniteltu hanke ei missään tilanteessa saa vaarantaa olemassa olevia arvokkaita luontokohteita, uhanalaisia lajeja tai muinaisjäänöksiä hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Kaavaluonnoksessa osoitettu maankäyttö mahdollistaa tämän huolellisen suunnittelun ja toteutuksen kautta. Melun vaikutusta Pitkännevan Natura-alueelle ei ole tarpeeksi otettu huomioon osayleiskaavoituksessa.

Kaavaselostuksen mukaan Annankankaan tuulivoimahankkeella ei näytä olevan merkittäviä selvitettäviä yhteisvaikutuksia muiden lähialueille suunniteltujen tuulivoimaloiden kanssa.

Kaavoittajan vastine:

Ylilammen takana sijaitsevilla loma-asunnoissa ei ylitä 35 dB:n raja toukokuussa 2014 tehtyjen melumallinnusten perusteella.

Radio- ja tv-lähetysten signaalien laatu on alueella nykyoloissa heikko. Hanketoimijan ja tv- ja radioverkostojen hoitajien yhteistyö olisi kaikkien osapuolien edun mukaista hanketta valmisteltaessa ja toteutettaessa. Kaavaselostuksen tekstiä on täydennetty: Raahen Mattilanperän alueelle on kaavailtu täytelähetintä, josta ei kuitenkaan vielä ole investointipäätöstä. Nikkarinkaarron osayleiskaavassa tuulivoimat ovat sijoitettu kahteen suoraan riviin mahdollisimman häiriöttömän signaalin saamiseksi Haapaveden asemalta. Hankkeeseen ryhtyvä mittaa TV- ja radiosignaalin voimakkuuden ennen ja jälkeen tuulivoimaloiden pystytyksen.

Melun vaikutuksesta Pitkännevan Natura-alueelle kaavan laatija huomauttaa, että: "Yöarvoa ei sovelleta luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä." Teksti on kuvattu kappaleessa 10.5.5 Tuulivoimapuiston toiminnan aikainen melu. Osayleiskaavaratkaisulla ei ole vaikutusta Natura-alueen suojeluperusteisiin.

1.10 Siikajoen kunta

Siikajoen kunnanhallitus esittää 5.5.2014 § 137 lausunnokseen seuraavaa:

Raahen seutukunnalla on vireillä lukuisia tuulivoima-alueita. Siikajoen kunta pitää tärkeänä, että tuulivoimaloiden suunnittelussa selvitetään riittävällä tavalla niiden ympäristövaikutusten lisäksi eri voimalahankkeiden yhteisvaikutukset. Annankankaan tuulivoima-alue on niin etäällä Siikajoen kunnan alueesta, että sillä ei ole suoria vaikutuksia kunnan alueelle lukuun ottamatta sähkönsiirtoverkkoa. Sähkönsiirtoverkkoon tulevien muutosten vaikutuksia on tarkasteltu hankkeen YVA-selvityksessä. Kaavassa ei ole mukana sähkönsiirtoreittiä. Edellä kerrottuun perustuen Siikajoen kunnalla ei ole huomautettavaa Annankankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta.

Kaavoittajan vastine:

Siikajoen kunnan lausunto ei sisällä huomautettavaa Annankankaan osayleiskaavasta, joten ei ole tarvetta kaavoittajan vastineelle.

1.11 Pyhäjoen kunta

Pyhäjoen kunnanhallitus toteaa, ettei Pyhäjoen kunnalla ole huomautettavaa Annankankaan tuulivoimapuistojen osayleiskaavaluonnoksesta.

Pyhäjoen kunnan pääsääntö tuulivoimarakentamisessa on se, että voimaloiden tulee sijaita vähintään 2 kilometrin etäisyydellä vakituisesta asutuksesta. Tämän pääperiaatteen toivotaan toteutuvan myös tässä hankkeessa.

Kaavoittajan vastine:

Annankankaan voimalat sijaitsevat kaikki useiden kilometrien päässä Pyhäjoen kunnanrajasta.

1.12 Fingrid Oyj, maankäyttö ja ympäristö

Ei ole huomautettavaa osayleiskaavaluonnoksesta.

Fingrid Oyj huomauttaa, että Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia voimajohtoja. Muilta voimajohtojen omistajilta tulee pyytää erillinen lausunto.

Pyytää lisäksi, että heille lähetetään tietoa kaavan etenemisestä.

Kaavoittajan vastine:

Pyydetään ehdotusvaiheessa lausunto muilta voimajohtojen omistajilta kaupunginhallituksen esityksen mukaisesti.

Kaavatyön vaiheista ja viranomaisneuvotteluista tiedotetaan lausunnossa nimetyille tahoille. Jatkosuunnittelua varten on lausunnossa annettu osoitetiedot ja nimetty yhteyshenkilö.

1.13 Elenia Oy

Ei annettua lausuntoa. Lausunto oli luvattu viikolle 16 (14.4.–18.4.).

1.14 Nordic Mines Ab

Tom Södermanilta ja Peter Finnäsiltä 7.5.2014 saadun suullisen tiedonannon mukaan Nordic Mines Ab ei aio jättää lausuntoa Annankankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta. Heillä ei ole huomautettavaa kaava-aineistoon.

2 Mielipiteet

2.1 Kalevi Vikki

Pyytää huomioimaan tuulivoimapuiston aiheuttaman meluhaitan loma-asunnolleen (Ylilampi 0023-6) Ylilammen rannalla, kartan mukaan etäisyys tuulivoimapuistoon on alle 2,0 km. Melukäyrien mukaan äänen voimakkuus kohteessa on 35 dB. Pyytää huomioimaan myös siipien välkehtimisestä tulevan haitan, onko siipien erivärisellä pinnoitteella mahdollista vähentää haittaa? Pyytää lisäksi huomioimaan voimaloiden huomiovalojen värin, punainen väri vähentäisi valohaittaa.

Ei vastusta hanketta, mutta pyytää huomioimaan nämä haitat hanketta valmisteltaessa. Esittää hakevansa korvauksia aiheutuvasta haitasta. (Saap. 1.4.2014)

Kaavoittajan vastine:

Toukokuussa 2014 tehtyjen melumallinnusten perusteella Ylilammen rannalla olevien loma-asuntojen kohdalla ei ylity 35 dB:n raja.

Näkymäalueanalyysin perusteella Ylilammen loma-asuntojen puoleiselle rannalle näkyy osittain 3-4 Annankankaan tuulivoimaloista. Ylilammen länsipuolella oleva metsä peittää voimalat osittain.

Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain mukaista rakennuslupaa. *Tuulivoimaloiden rakentamisessa noudatetaan TraFin myöntämää Lentoestelupaa, jota haetaan kun mm. voimalatyypin ja kokonaiskorkeus on lopullisesti päätetty rakennuslupaa haettaessa. Lentoestemääräykset edellyttävät voimaloilta vaaleaa ulkoasua sekä vilkkuvia valoja. Kaavaprosessissa ei voida ottaa kantaa valojen väriin. Hanketoimija pyrkii rakennuslupavaiheessa ottamaan huomioon mahdollisimman hyvin esitetyt toiveet, mutta joutuu noudattamaan TraFin viimeisintä ohjeistusta ja annettua lupaa.*

Mahdollisista haitoista tehtäviä korvaushakemuksia ei voida ratkaista osana kaavoitusprosessia.

2.2 Raahen seudun luonnonystävät ry, pj Kauno Siltala ja siht. Tapani Karvonen

Annankankaan tuulivoimapuiston voimaloiden määrä on vähentynyt merkittävästi ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa esitetystä. Osayleiskaava osoittaa, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointi on tuottanut tulosta. Kaavaan on merkitty luokohteita, joilla on merkitystä paitsi luontotyyppinä myös lajitojen elinpiirinä.

Voimalapaikka nro 1 on paikalla, johon ei yhdistyksen mukaan tule rakentaa voimalaa alueen edustavan luonnonympäristön takia. Asiasta on esitetty mielipide myös edellisessä vaiheessa. YVA:n vaikutuksesta Pitkännevan Natura-alue sekä metson soidinalue

ja suojeltavien lintujen pesimäalueet on huomioitu kaavassa. Erillisraporttia ei ole nähtävänä olevassa aineistossa, mutta olisi hyvä saada tietää mitä vaikutuksia on selvitetty ja miten.

Luonnonsuojelulain 47 § nojalla suojellun lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Lähtökohtana tulee olla varovaisuusperiaatteen noudattaminen. Reviirin tyhjentyminen hankkeen johdosta on voitava estää etukäteen (vaikutukset Tuohinevan suojuonteeseen, voimalapaikat 9 ja 10 sekä tielinja tyypillisellä saalistuslentoreitillä). Voimaloiden 9 ja 10 poistaminen ehkäisisi 40 dB melun ulottumisen alueelle. Häiriön välttäminen merkitsisi rajoituksia rakentamiselle ja huollolle. Voimalan nro 6 karsiminen poistaisi tielinjauksen tarpeen kivikkoisesta maastosta. Vanhan tien varrella kaava-alueen pohjoisreunalla voisi luonnonympäristön puolesta olla parempia sijoituspaikkoja voimaloille 6, 9 ja 10.

Valon vaikutus eläimistölle on merkittävämpi kuin varjostus ja välke. Hankkeen kokoluokan voimaloissa voisi käyttää lentoestevalona kiinteää punaista valoa tai vähentää valotehoa.

Osayleiskaavakartasta on vaikea päätellä maaston piirteitä. Rakennusluvan myöntämisen perusteena käytettävästä kartasta tulisi erottaa luontotyypit ja erityispiirteet. Luontotyyppien kuviokohtainen kartta selostuksessa täyttäisi minimivaatimuksen.

Osalliset luetellaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sekä kaavaselostuksessa puutteellisesti. Kaavaselostuksen kappaleessa 9.2 todetaan, että luonnoksesta pyydetään lausunto viranomaistahojen ohella mm. Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiriltä, mitä ei ole tehty. Luonnonsuojelupiirin paikallisosasto on Raahen seudun luonnonyhdistys ry. Lausuntopyyntö yhdistyksiltä kannattaa, lisätiedot hyödyttävät suunnittelua ja ohjausta. Materiaalin saaminen helpottaa arviointia, sähköiset materiaalit avautuvat usein huonosti kotipäätteissä.

Annankangas ei ole paras mahdollinen tuulivoimarakentamiseen. Valvovan viranomaisen on huolehdittava, että rakennusaikana noudatetaan määräyksiä. Yhdistys pyytää kaavoittajan perustellun kannanoton esitettyyn mielipiteeseen ilmoittamaansa osoitteeseen.

Kaavoittajan vastine:

Voimalapaikka 1 sekä voimalapaikat 6, 9 ja 10, tielinjaukset on mahdollista toteuttaa alueiden luontoarvot huomioon ottaen. Osayleiskaavassa osoitettavat tielinjaukset on pyritty osoittamaan mahdollisimman paljon olemassa olevia reittejä hyväksi käyttäen ja niitä kunnostaen, mikä aiheuttaa vähemmän haittoja niin luonnonympäristön kuin taloudellisesta näkökulmasta. Kaavaehdotuksessa voimalat 1 ja 2 on lisäksi sijoitettu yhteiselle tv-2 -alueelle, mikä mahdollistaa vielä pienet muutokset voimaloiden sijaintien suhteen rakennuslupavaiheessa. Tämän avulla pyritään voimaloiden kokonaistuoton, luontoarvojen, melun ja maisemakuvan kannalta mahdollisimman joustavaan ja häiriöttömään ratkaisuun. Näin asiaan voidaan vaikuttaa vielä rakennuslupavaiheessa kun esim. voimalatyyppi on vahvistunut.

Osa alueen luontoarvoja koskevasta aineistosta on tarkoitettu vain viranomaiskäyttöön, jotta selvityksessä käsitellyt alueen luontoarvot eivät vaarannu. Tehtyjen selvitysten pohjalta voidaan olettaa, että jatkosuunnittelussa luontoarvot tulevat huomioon otetuiksi.

Luonnonsuojelulain 47 § nojalla suojellun lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Tämä on otettu huomioon osayleiskaavaratkaisussa. Nykyinen esitetty ratkaisu on huolellisen pitkän valmistelun tuloksena syntynyt ratkaisu.

Hanketoimija pyrkii esittämään rakennuslupavaiheessa lentoestelupahakemuksessa, että voimaloissa voisi käyttää lentoestevalona kiinteää punaista valoa ja päiväsaikaan vähentää valotehoa.

Kaavanlaadinnassa noudatetaan Ympäristöministeriön laatimaa ohjetta osayleiskaavamerkintöjen ja -kartan esittämistavalle.

Lausunnot pyydettiin kaupunginhallituksen 10.3.2014 päätöksen mukaisesti. Jatkossa listaa voidaan esittää täydennettäväksi. Laadittu vastine toimitetaan kaikille osayleiskaavasta lausunnon tai mielipiteen jättäneille. Kaavaselostuksesta poistetaan tässä vaiheessa virheellinen tieto, jossa kerrotaan että lausunto olisi pyydetty myös Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiriltä.

3 Muu palaute

Raahen Kauppaporvarin Fregatti-salissa pidettiin 20.3.2014 avoin yleisötilaisuus, jossa esiteltiin osayleiskaavaluonnos ja keskusteltiin luonnoksen ratkaisuista.

4 Jatkotoimet

Kaavan laatija tekee kaava-asiakirjoihin vastineiden mukaiset korjaukset ja esittää Raahen maankäyttösuunnittelu- ja ympäristötoimikunnalle sekä edelleen kaupunginhallitukselle osayleiskaavan hyväksymistä ehdotusvaiheen nähtävilläoloa varten.

Ehdotuksen laadintavaiheessa pidetään viranomaisneuvottelu.